

duben 2025

Postoje a priority mladé generace: kvantitativní výzkum

Výzkumná zpráva z kvantitativního výzkumu k projektu Generace F

Zpracoval STEM pro Díky, že můžem

www.stem.cz

www.dikyzemuzem.cz

DÍKY ŽE MŮŽEM

Hlavní závěry výzkumu o mladé generaci 1/2

- Mladí lidé se v mnoha ohledech až překvapivě **podobají starším generacím**. Generace se shodnou na tom, že nejpálčivějšími problémy jsou ty, které se bezprostředně týkají jejich běžných životů. Jde hlavně **náklady na bydlení a živobytí a obecně o zdražování**. Tyto oblasti též očekávají, že bude naše společnost a stát řešit přednostně.
- Zcela se potvrzuje, že **nejpálčivějším tématem**, které mladá generace řeší, je **dostupnost a cena bydlení**. Tento aspekt je pro ně navíc charakteristicky mnohem důležitější než pro starší lidi. **Méně citliví** jsou mladí lidé **k mezinárodnímu dění** a obecně se u nich projevuje **převaha proevropsky smýšlejících**.
- Mladí jsou specificky citlivější na některé vybrané oblasti. Patří mezi ně životní prostředí a ochrana klimatu, vzdělávání i moderní technologie nebo o lidská práva. Žádná z takových oblastí však nepřekonává problémy z řad každodenních starostí, pouze mezi mladými je více těch, kteří k nim přihlíží.
- V hodnocení stavu a směřování české společnosti se do velké míry shodnou s ostatními. V celé české veřejnosti **převládá spokojenost s vlastním životem**, ale také **dojem, že se věci v naší zemi ubírají nesprávným směrem** či že se nezlepšují. Též podíl životních pesimistů a optimistů mezi nimi příliš nevybočuje.
- Mezi mladými lidmi je jasná shoda na tom, že **ČR je bezpečnou zemí a dobrým místem k životu**, stejně tak to vidí i starší věkové skupiny.

Hlavní závěry výzkumu o mladé generaci 2/2

- Generace se shodnou, že v ČR nyní převládá tzv. **blbá nálada**. Též mezi nejoptimističtějšími **mladými** si toto myslí **téměř tři čtvrtiny** z nich.
- Necelých 80 % mladých si myslí, že starší generace nerozumí jejich potřebám, zatímco asi polovina mladých soudí, že mladá generace nerozumí potřebám a problémům starších. Postoj starší generace je pak téměř zrcadlově převrácený.
- Mladí mají **nejpozitivnější vztah k demokracii**, přesto je i mezi nimi stejně jejích zastánců jako pochybujících (>40 %). Přestože se mladí lidé **o politiku zajímají nejméně a nejméně se v ní orientují**, nacházíme mezi mladými lidmi největší zastoupení (**36 %**) těch, kteří mají pocit, že **mohou svou vlastní aktivitou přispět k řešení problémů**, jimž naše země čelí.
- Mladí lidé si nejčastěji (dvě třetiny) o své generaci myslí, že jsou **její zájmy zastoupeny v politice nedostatečně**. Myslí si to ale také více než polovina lidí ve věku 60+.
- Výrazně vyšší důvěru než ostatní mají mladí v Ústavní soud, prezidenta, NATO a EU. Obecně ale **všem institucím důvěřují více než lidé ve starším věku**.

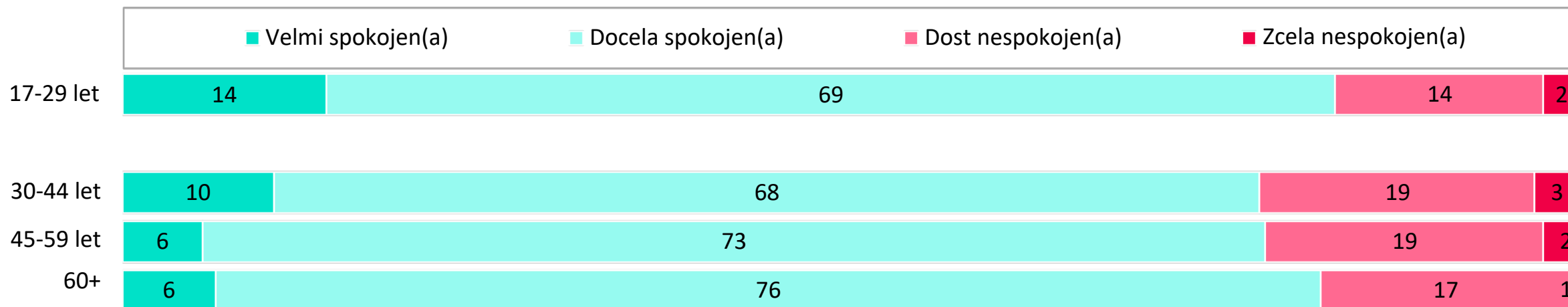
Osobní vyhlídky a celková situace v ČR – shrnutí

- Mladí lidé se v mnoha ohledech až překvapivě podobají starším generacím. Jsou sice nejvíce spokojeni se svým životem (84 %), ale podíl spokojených je i v dalších věkových skupinách podobně vysoký (nejméně 78%). A velké odlišnosti nejsou ani z hlediska podílu velmi spokojených.
- Podobně jako v jiných věkových skupinách, i u mladých lidí je nejsilnější zastoupení těch, kteří považují svou budoucnost za nejistou (45%). A rovněž podobně ve zbytku převažují optimisté (36 %) na pesimisty (19 %). Podíl pesimistů je však mezi mladšími a nejmladšími lidmi paradoxně vyšší než u starších věkových skupin. Velmi podobní postoji celé společnosti jsou mladí lidé i při hodnocení výhledu, jakým se ubírá situace v ČR.
- Nadpoloviční většina z nich (54%) soudí, že se situace vyvíjí nesprávným směrem. A jen menšina (17 %) má za to, že věci jdou směrem správným. Celkový paradox české společnosti, kdy většina lidí vlastní situaci nehodnotí jako problematickou, a zároveň má většina lidí obavy z vývoje celé společnosti či státu, platí ve velmi podobné míře pro všechny věkové skupiny včetně nejmladších spoluobčanů.

Mladí stejně jako starší věkové skupiny vyjadřují osobní spokojenost se životem

Většina lidí (80 %) uvedla, že jsou se svým životem spokojeni, i když jasně dominuje vyjádření podmíněné spokojenosti („docela spokojeni“). Podíl mladých lidí (do 29 let), kteří uvedli, že jsou aspoň do nějaké míry spokojeni se životem, se od celku příliš neliší (83 %). Rozdíl však najdeme v tom, že mladí lidé častěji uvádí, že jsou se svým životem „velmi spokojeni“ (14 %).

„Do jaké míry jste celkově spokojen(a) se svým životem?“

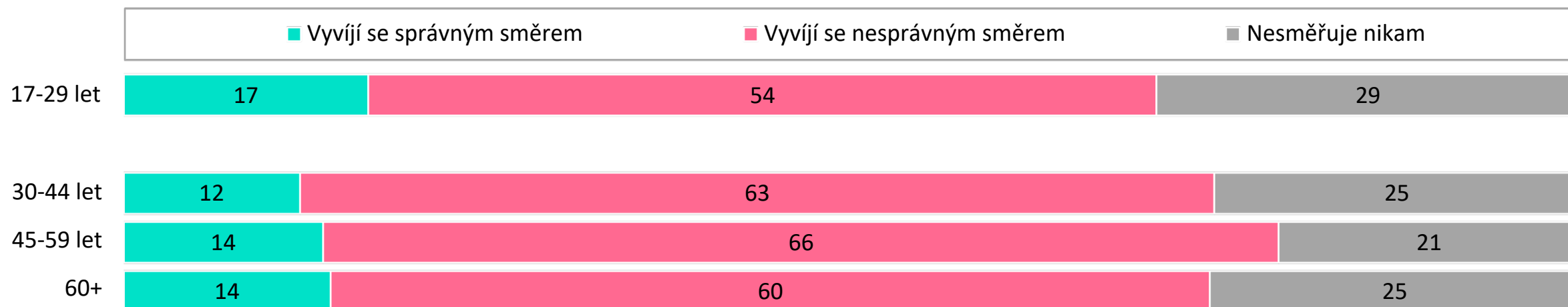
Zdroj dat: STEM pro DŽM, 2025/3

K vývoji situace v ČR jsou ovšem mladí stejně jako ostatní kritičtí

Názory Čechů a Češek na situaci v ČR jsou spíše pesimistické, téměř dvě třetiny si myslí, že se všeobecně vyvíjí nesprávným směrem (62 %) a čtvrtina si myslí, že nesměřuje nikam (25 %).

Mladí lidé (do 29 let) sice méně často uvedli, že by se situace vyvíjela nesprávným směrem (54 %), ale za to si poněkud častěji než ostatní myslí, že situace nesměřuje nikam (29 %).

„Myslíte si, že se situace v České republice vyvíjí všeobecně správným nebo nesprávným směrem?“

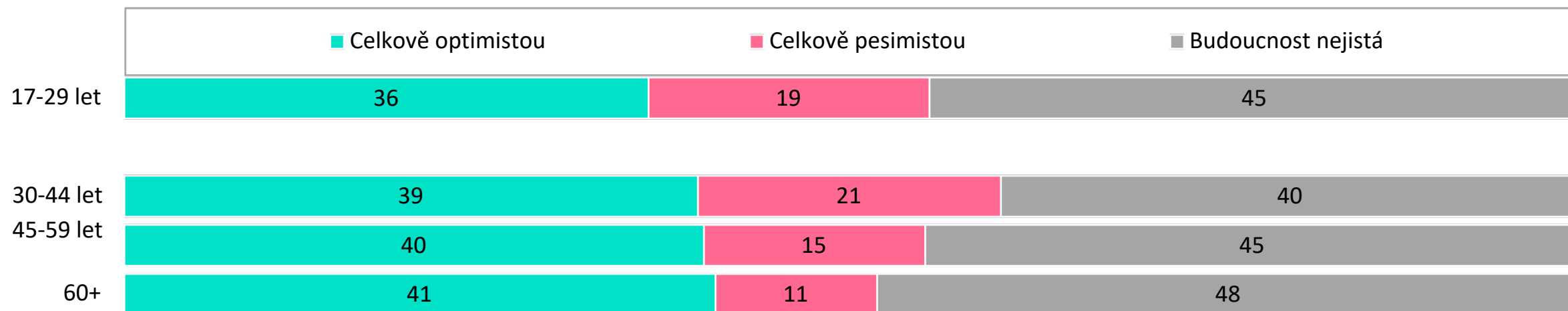
Zdroj dat: STEM pro DŽM, 2025/3

Rozdílné výhledy mladých lidí do budoucna

Mladí lidé jsou rozdělení ve výhledu na vlastní budoucnost, necelé dvě pětiny jsou optimisty oproti pětině těch, kteří jsou pesimisty. Hodně mladých lidí vnímá budoucnost jako nejistou.

Rozdíly oproti ostatním věkovým skupinám nejsou zásadní.

„Řekl(a) byste o své vlastní budoucnosti, že jste optimistou, pesimistou či pokládáte svou vlastní budoucnost za nejistou?“

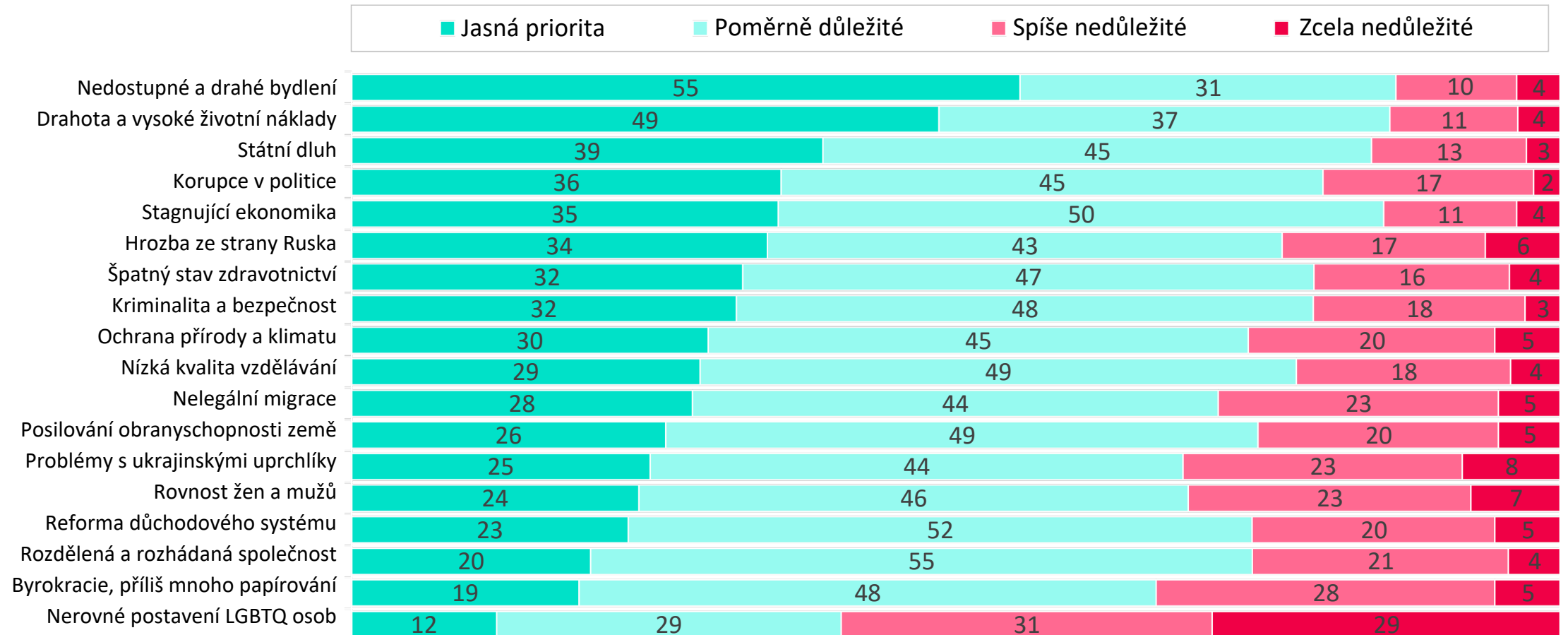
Zdroj dat: STEM pro DŽM, 2025/3

Jaká témata je z pohledu (nejen) mladých lidí prioritní řešit?

- Mají-li lidé vybrat hlavní téma, pokud hodnotí vývoj společnosti, příliš se ve výběru neliší podle věku. Růst životní úrovně nebo zabezpečení sociálních jistot jsou dohromady důležité pro více než 50 % lidí v každé věkové skupině. S věkem se jen obrací poměr těchto dvou priorit, přičemž v mladším věku převládá mírně růst životní úrovně (3:2), zatímco v nejstarším věku získávají navrch sociální jistoty (2:3).
- Hlavními výzvami, kterým by se naše společnost měla věnovat, jsou podle mladých do 29 let nedostupné a drahé bydlení a obecně vysoké náklady na živobytí. Obě tyto oblasti patří mezi výrazné priority i u dalších věkových skupin.
- Typicky méně než starší věkové skupiny považují mladí lidé za prioritní problémy korupci v politice, nelegální migraci, reformu důchodového systému a byrokracii.
- Naopak typicky větším problémem pro ně v porovnání s ostatními věkovými skupinami je již zmíněná dostupnost a cena bydlení, ochrana přírody a klimatu či nerovné postavení LGBTQ osob.

Bydlení a vysoké životní náklady jako nejsilnější problémy mladých

MLADÍ LIDÉ (17-29 let): „U následujících oblastí a problémů uveďte, nakolik jsou podle Vás důležité pro naši zemi. Nakolik by se jim měla naše společnost věnovat či je řešit?“

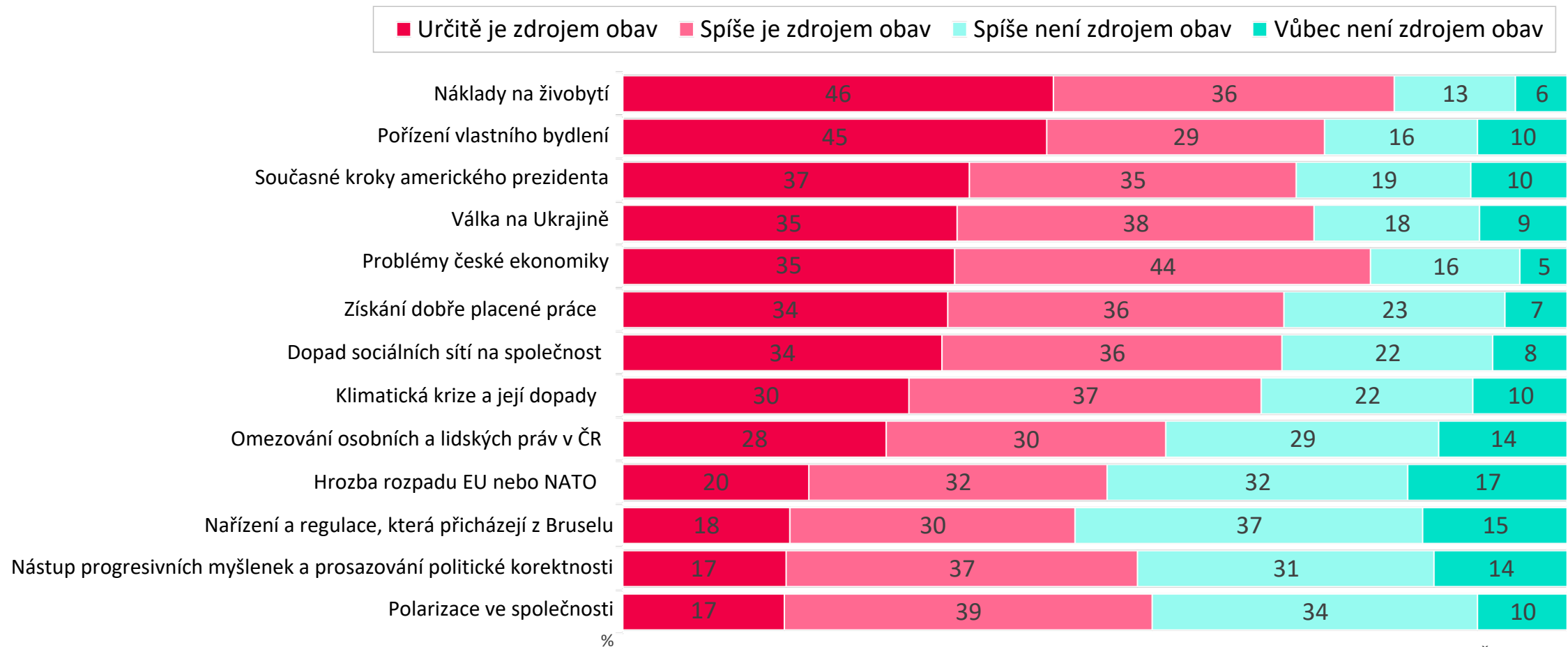

Jaké jsou zdroje obav?

- Z hlediska vlivu na vlastní budoucnost se mladí lidé nejvíce obávají praktických záležitostí, tedy hlavně o náklady na živobytí a pořízení vlastního bydlení. Dalším velkým zdrojem obav jsou problémy české ekonomiky a dále světové dění v podobě války na Ukrajině a kroků současného amerického prezidenta.
- Menší obavy pak u mladých lidí vzbuzují unijní nařízení přicházející z Bruselu, hrozba rozpadu EU či NATO, anebo stav české společnosti, tedy nástup progresivních myšlenek a politické korektnosti, společenská polarizace či omezování lidských práv a svobod v ČR.
- Pokud si pak lidé mají vybrat jeden hlavní zdroj obav, ještě zesílí některé typické rozdíly podle věkových skupin.
- Z praktických ohledů se všechny věkové skupiny obávají poměrně silně (rostoucích) nákladů na živobytí, pouze u nejmladší věkové skupiny je pak na prvních místech doprovází ještě obavy ohledně pořízení vlastního bydlení a získání dobře placené práce.
- Válka na Ukrajině patří též u mladých lidí mezi důležité zdroje obav, ale ve starším věku jde o obavu zcela klíčovou. Charakteristicky více mladých lidí než u starších věkových skupin se primárně obává klimatické krize a jejích dopadů a také dopadů sociálních sítí na společnost. Nejde však o zásadní rozdíly ani o klíčová témata.
- Výrazně méně je mezi mladými těch, kteří by se obávali války na Ukrajině a také nařízení a regulací přicházejících z Bruselu.

Náklady na život a bydlení nejsilnějším zdrojem obav pro mladé lidi

MLADÍ LIDÉ (17-29 let): „Jsou, nebo nejsou následující jevy či situace zdrojem obav ohledně Vaší budoucnosti?“

Zdroj dat: STEM pro DŽM, 2025/3

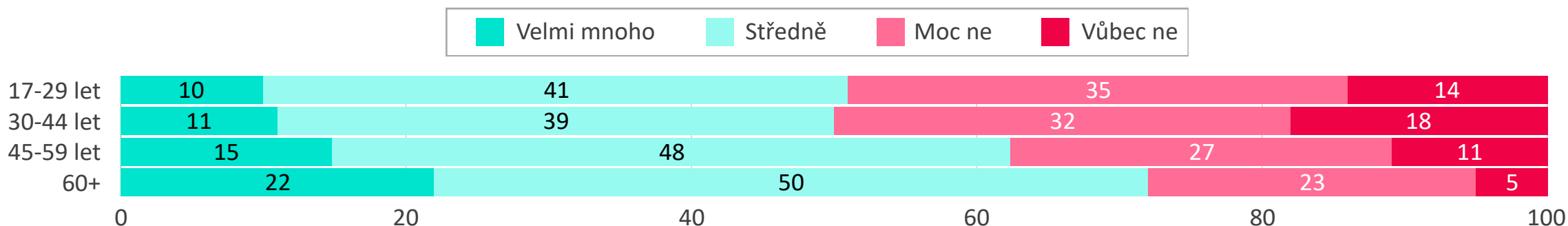
Jaký mají mladí dojem z demokracie a zájem o politické dění?

- Lidem jsme formou fiktivního rozhovoru představili tři ilustrativní pozice, které může člověk vůči demokracii nabýt. Pozici obhajující demokracii jako nejlepší z nedokonalých forem vlády, pozici, která si demokracií není příliš jista, a pozici, která už ztratila v demokracii jakoukoliv víru.
- Mladí lidé jsou, podle očekávání, vůči demokracii nejvíce optimističtí.
- Podíl těch mladých, kteří jsou s ní spokojeni, je stejný jako podíl znejistěných (před 40 % v obou případech). Mezi mladými také najdeme nejméně (15 %) lidí, kteří demokracii vůbec nevěří. Přičemž tento podíl s věkem stoupá a v nejstarším věku přesahuje čtvrtinu takto zklamaných.
- Mezi mladými lidmi je nejmenší podíl těch, kteří se aspoň středně zajímají o politiku (cca polovina) a v důsledku toho též nejnižší podíl takových, kteří se v politickém dění vyznají (46 %). Podíl zajímavících se i orientujících se pak roste s věkem a v generaci 60+ je s přehledem nejvyšší.
- Mladí lidé též vykazují nižší intenzitu diskuzí o politice se svým okolím, když aspoň občas o ní v současnosti diskutuje necelá polovina mladých, ale až téměř dvě třetiny lidí ve věku 60 let či více. Přes nižší zájem o politické dění nacházíme mezi mladými lidmi největší zastoupení těch, kteří mají pocit, že mohou svou vlastní aktivitou přispět k řešení problémů, jimž naše země čelí. Více než třetina mladých má dojem, že může vlastním přičiněním přispět k řešení takových problémů. V nejstarší věkové skupině to je už „jen“ 15 %.

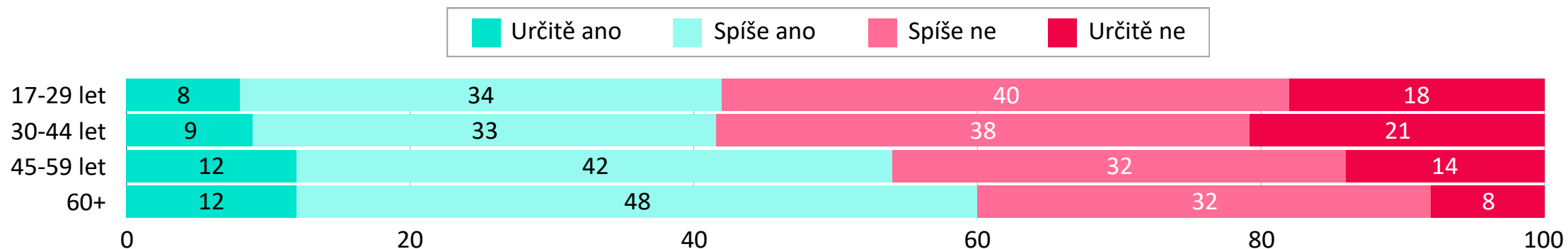
Nižší míra zájmu a orientace v politice mezi mladými lidmi

Tři pětiny veřejnosti deklarují zájem o politické dění. Mezi mladými lidmi a lidmi mladšího středního věku je ovšem míra zájmu významně nižší než mezi lidmi staršími 45 let. Také je u nich nižší podíl těch, kteří mají pocit, že se vyznají v politickém dění. Téměř třípětinová většina (58 %) mladých lidí se v politice podle vlastních slov nevyzná (mezi lidmi staršími 60 let je to 40 %).

„Řekl(a) byste, že se o politiku zajímáte?“

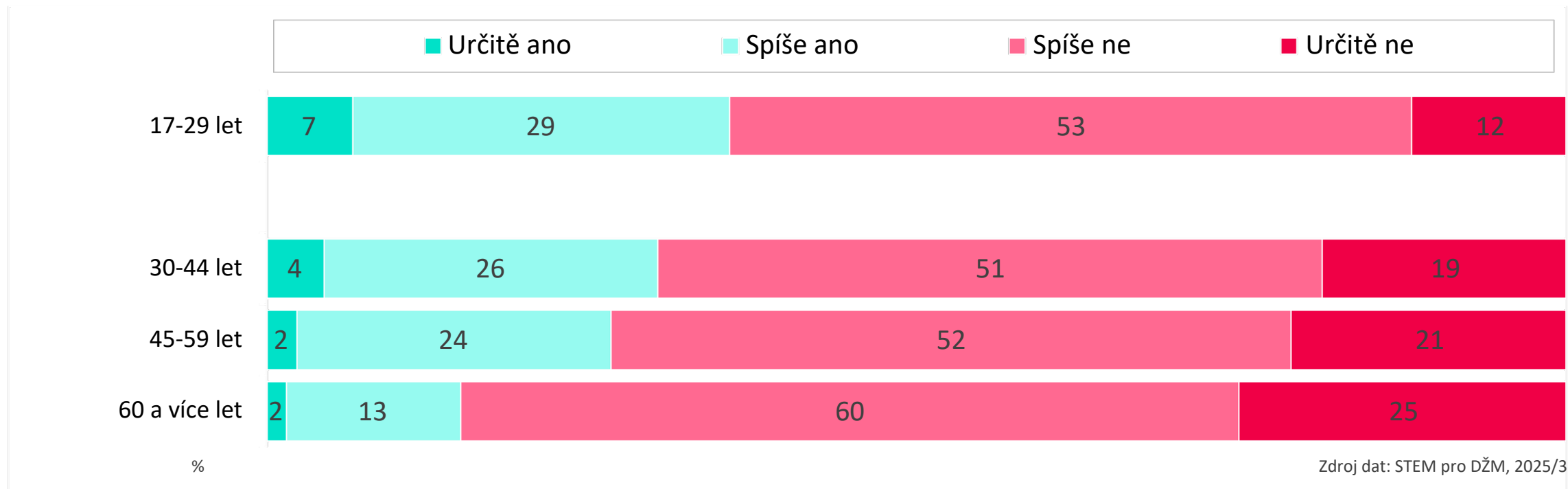
„Můžete říci, že se vyznáte v současném politickém dění?“

Více než třetina mladých lidí má pocit vlivu na řešení problémů u nás

Mladí lidé mají častěji než ostatní věkové skupiny pocit, že mohou vlastní aktivitou přispět k řešení problémů v naší zemi.

„Zamyslete se prosím nad problémy, které vidíte v České republice. Máte obecně pocit, že Vy osobně můžete vlastní aktivitou přispět k jejich řešení?“

VŠECHNY GENERACE SI MYSLÍ, ŽE JE ZASTOUPENÍ ZÁJMŮ MLADÝCH LIDÍ V POLITICE NEDOSTATEČNÉ.

67%

MLADÍ LIDÉ (17-29 let)

55%

STARŠÍ LIDÉ (60+ let)

Zdroj dat: STEM pro DŽM 2025/3

Metodika kvantitativního výzkumu

Průzkum byl koncipován jako završení výzkumu mladé veřejnosti, který STEM provádí pro spolek **Díky, že můžem**. Jejím smýšlení o politice, volbách a občanské angažovanosti. Zaměřili jsme se na žebříček důležitosti různých témat a na analýzu toho, jak se mladí lidé v prioritách specificky liší od ostatních věkových skupin a na to, kde se naopak se staršími lidmi shodnou.

Abychom mohli mladší generace analyzovat samostatně a ve větším detailu, posílili jsme sběr o dva tzv. boosty právě lidí ve věkových skupinách 17 až 30 let a 31 až 45 let.

Základní parametry výzkumu	
Typ výzkumu	Kvantitativní šetření na výběrovém souboru dospělé populace
Reprezentovaná populace	Občané ČR starší 17 let
Způsob sběru dat	Online dotazování (CAWI)
Základní výběrový soubor	N = 1013 osob
Boostlidí v nejmladším věku 17–30 let	N = 861 osob
Boostlidí v mladším středním věku 31–45 let	N = 732 osob
Termín dotazování:	17. –24. března 2025
Základní kvóty	Věk, pohlaví, vzdělání, kraj, velikost místa bydliště, socio-ekonomický status. Soubor byl dovážen, aby byl reprezentativní z hlediska účasti v minulých sněmovních volbách, z hlediska volebních výsledků stran také z hlediska výsledků druhého kola prezidentské volby.
Doplňkové úpravy	Soubor byl dále dovážen tak, aby v něm podíl respondentů ve věcích 17–30 a 31–45 let, mezi nimiž byl dotázán tzv. boost, tedy nadproporční bonusový počet, odpovídal podílu těchto věkových skupin v celé dospělé populaci.

DÍKY ŽE MŮŽEM

Kontakt: Pavla Umlafová
pavla.umlaufova@piaristi.cz
+420 723 901 326

www.dikyzemuzem.cz

Kontakt: Martin Buchtík
martin.buchtik@stem.cz

www.stem.cz